

CI Zaščitimo Otroke Pred Sevanjem

Uroš Vidović, pobudnik, Borut Valentinčič, pobudnik

Ulica bratov Knapič 24

1000 Ljubljana

Ministrstvo za zdravje

Gospa Milojka Kolar Celarc, ministrica

Štefanova 5

1000 Ljubljana

ZADEVA: UMEŠČANJE NAJMOČNEJŠIH DALJNOVODOV POLEG ŠOL IN VRTCEV

Spoštovana gospa ministrica,

pišemo vam v zvezi z umeščanjem dveh najmočnejših daljnovodov napetosti vsak po 400 kV, ki jih ELES namerava zgraditi za potrebe tranzita električne energije z vzhoda na zahod (os Madžarska – Italija). Kot ste verjetno seznanjeni, namerava ELES kljub dejstvu, da je mogoče daljnovoda umestiti v prostor na način, da sta najmanj 150 m oddaljena od vsakega objekta, daljnovoda postaviti nekaj deset metrov od OŠ Brod, Vrtca Brod, OŠ Dobrova in Vrtca Dobrova. Ni zanemarljivo tudi dejstvo, da bi daljnovodi, po ELESovem načrtu, potekali tudi neposredno nad igrišči NK Arne Tabor 69, kjer 250 članov, predvsem otrok, vsak dan trenira nogomet. Če bi obveljala ELESova rešitev, bi bilo tako cca. 1800 otrok izpostavljen nizkofrekvenčnemu sevanju.

Navedeno namerava ELES storiti kljub mnogim študijam, ki potrjujejo bistveno povečano incidenco levkemije pri otrocih, ki so izpostavljeni EMS; gre za študije, objavljene v najvišje uvrščenih svetovnih medicinskih revijah, kot npr. British Medical Journal, British Journal of Cancer, American Journal of Epidemiology itn. (študije so dostopne na internetnem naslovu www.brod.si). Tudi Svetovna zdravstvena organizacija je preko svoje Agencije za raziskave raka EMS uvrstil med možne dejavnike tveganja za nastanek otroške levkemije in ga kot takšnega uvrstila v kategorijo 2B, pri čemer so kategorije postavljene od 1 (dokazano nevarno) do 4 (nenevarno).

Navedenim smernicam je sledila tudi Republika Slovenija. Tako je Ministrstvo za zdravje RS leta 2011 sprejelo Strategijo RS za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem, v kateri je

med drugim zapisano, da obstajajo številne epidemiološke raziskave, ki kažejo na povezavo med izpostavljenostjo elektromagnetnim poljem doma in/ali zaradi bivanja v bližini visokonapetostnih električnih vodov ter povišano stopnjo otroške levkemije.

Vse navedeno je dodatno potrdila prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, dr. med., predstojnica Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa pri UKC v Ljubljani, ki je v svojem mnenju, ki vam ga sicer prilagamo, opozorila na zavajajoča tolmačenja predpisov, ki jih ELES (oziroma Elektroinštitut Milan Vidmar, ki po naročilu ELES-a izdeluje predmetne študije variant) uporablja pri opravičevanju svoje odločitve, na nevarnost slepega zaupanja mejnim vrednostim ter na dolžnost vseh odločevalcev, da pri umeščanju takšnih objektov v prostor upoštevajo previdnostni princip. Kot pravi prof. Dodič Fikfakova:

*»V primeru razvrščanja v 2B skupino mora nujno veljati **previdnostni princip**, ki odločevalcem narekuje, da načrtujejo, zagovarjajo in izvršujejo načrte tako, da ne škodujejo človeku tudi v primerih, ko je neka povezava še relativno negotova. Velja zaključiti s predhodnimi avtorji, ki opozarjajo, da:*

- *smo dolžni spoštovati previdnostni princip in da*
- *smo dolžni zaščititi populacijo, predvsem pa najbolj občutljiva bitja, otroke.«*

Spoštovana gospa ministrica, verjamemo, da tudi sami prepoznavate pomembnost upoštevanja zdravstvenega faktorja pri odločanju o umestitvi daljnovodov v prostor. Žal pa je vaše ministrstvo v preteklosti pomen upoštevanja tega faktorja v celoti zanemarilo. Tako se da iz dokumentacije, ki jo je v predmetni zadevi objavil ELES razbrati, da je Ministrstvo okolje in prostor leta 2011, pred izdelavo okoljskega poročila, vse relevantne institucije (seveda tudi Ministrstvo za zdravje) pozvalo, da podajo svoje smernice v zvezi z umeščanjem daljnovodov moči 2 x 400kV v prostor. Takšen poziv je Ministrstvo za zdravje ignoriralo in smernic ni podalo! Kasneje, ko je bilo okoljsko poročilo že izdelano, je Ministrstvo za zdravje na slednje podalo mnenje, dolgo en stavek. Tako so zapisali le, da soglašajo z mnenjem Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor. Slednje je dolgo malo več kot eno stran, sestavlja pa ga je inženir gradbeništva, dodatno pa sta soglasje k takšnemu mnenju podala še univerzitetni diplomirani fizik in univerzitetni diplomirani inženir kemijske tehnologije. Torej, mnenje Ministrstva za zdravje je podano brez sodelovanja medicinske stroke! Kaj pa si o umeščanju daljnovodov poleg šol in vrtcev misli slednja, pa je razvidno iz prej citiranega mnenja prof. dr. Metode Dodič Fikfak.

Takšno ravnanje Ministrstva za zdravje, katerega mnenje bi moralo gotovo biti najpomembnejše pri odločitvi o umestitvi daljnovega v prostor, je naravnost neverjetno. Druge stroke, ki opozarjajo na bistveno manj pomembne stvari od zdravja ljudi (predvsem otrok), v postopku sodelujejo bistveno bolj odločno in podajajo mnogo več smernic in pripomb. Zgolj za oris vam lahko naštejemo nekaj primerov iz predmetne problematike. V opisanem postopku so smernice/pripombe za navedene teme obsegale naslednje število strani:

1. Ocena vplivov posega na kvalifikacijske vrste in habitatne tipe - 80 strani;
2. Ornitološko mnenje vpliva daljnovodov na zdravje ptic - 38 strani;
3. Ocena vplivov variant na kmetijska zemljišča - 35 strani;

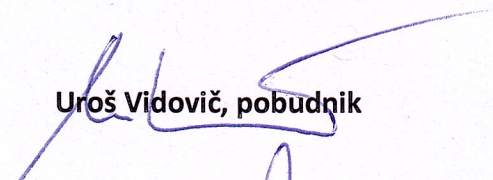
4. Zavod za zdravstveno varstvo Maribor – nekaj več kot 1 stran;
5. Ministrstvo za zdravje – direktorat za javno zdravje - samo en stavek: »Ministrstvo za zdravje soglaša s priloženim mnenjem.« (na mnenje iz točke 4 namreč).

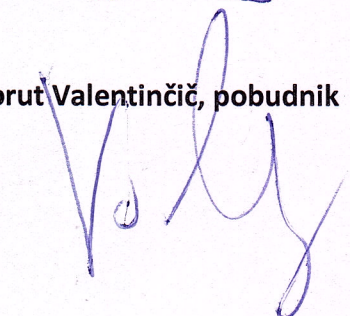
Glede na dejstvo, da odločitev o določitvi trase daljnovodov prihaja v zaključno fazo menimo, da je potrebno vaše takojšnje ukrepanje. Nesporno je, da je nizkofrekvenčno sevanje izredno škodljivo predvsem za otroke – lahko je tudi smrtno nevarno. Zato prosimo, da se Ministrstvo za zdravje nemudoma vključi v odločanje o določanju trase daljnovodov in poskrbi, da otroci ne bodo žrtvovani v zameno za domnevno zniževanje stroškov postavitve daljnovodov.

Če potrebujete kakšna dodatna pojasnila smo vam seveda na razpolago.

Lep pozdrav,

CI Zaščitimo Otroke Pred Sevanjem

Uroš Vidovič, pobudnik

Borut Valentinčič, pobudnik

V Ljubljani, 18. 5. 2016

V vednost:

Kabinet predsednika vlade Republike Slovenije

Gospod dr. Miro Cerar, predsednik vlade Republike Slovenije

Gregorčičeva 20, 25

1000 Ljubljana

Uroš Vidovič 041 606 945

uros.vidovic@brod.si

Borut Valentinčič 041 649 016

borut.valentincic@brod.si